

มาจากใจ

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ปฏิบัติบูชา”

กราบนมัสการหลวงพ่อกุญแจ มีเรื่องอยากกราบถามหลวงพ่อกุญแจคือ ลูกได้ยินจากรุ่นพี่ว่า เขาได้ทำของถวายเพื่อบูชาและรำลึกถึงครูบาอาจารย์ที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งตัวลูกเองก็อยากที่จะมีส่วนร่วม แต่ด้วยเวลา ระยะเวลา และโอกาส ลูกไม่สะดวกร่วมทำได้

และลูกได้นึกถึงคำพูดที่หลวงพ่อกุญแจบ่นบ่อยๆ ว่า พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า “ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด” ลูกจึงคิดได้ว่า ตัวลูกก็น้อมนำสิ่งนี้มาปฏิบัติเพื่อรำลึกถึงครูบาอาจารย์ของเราได้เช่นกันไหมเจ้าคะ กราบถามหลวงพ่อกุญแจว่า ลูกคิดแบบนี้สมควรถูกผิดอย่างไรเจ้าคะ กราบขอบพระคุณหลวงพ่อกุญแจมากค่ะ

ตอบ : อันนี้เวลาพูดถึง พูดถึงเวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาครูบาอาจารย์ของเรา นะ ครูบาอาจารย์ของเรา เราต้องกตัญญูกตเวทีของเรา

มันมีลูกศิษย์ของเราหลายคนมาก เขาเคยไปหาครูบาอาจารย์มาตั้งสิ้น เวลาเขาไปหาครูบาอาจารย์ เขาก็อยู่กับครูบาอาจารย์ของเขา แล้วเขาก็มาฟังเทศน์เรา มีคนนะ ลักไก่เขียนในเว็บบไซต์มาถามเยอะ ถ้าถามแล้วถ้าตอบถูกใจนะ มาเลย ถ้าตอบไม่ถูกใจ ไม่มา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าเวลาเขาอยู่กับครูบาอาจารย์ของเขา เขาก็มีศรัทธาความเชื่อจากครูบาอาจารย์ของเขา เวลาเขาถามปัญหาเรา มา เราตอบไปๆ แล้วเขามาที่นี้ เวลาถึงเวลาแล้ววันเกิดวันต่างๆ ของครูบาอาจารย์เขา เขามาถามเราว่า “หลวงพ่อกุญแจ หนูควรไปงานของอาจารย์หรือไม่คะ”

เราบอก คอวลิ ต้องไปด้วย ต้องไปเพราะอะไร ต้องไปเพราะเขามีคุณกับเราไง จากเรา
เราเป็นปุถุชนคนหนา เราไม่เชื่อสิ่งใดเลย เราไปเจอครูบาอาจารย์องค์ไหนก็แล้วแต่ ท่านเปิดหู
เปิดตาของเราให้เราเชื่อในพระพุทธศาสนา

แต่เวลาเราเชื่อในพระพุทธศาสนาแล้ว เวลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์ของเรา ครูบา
อาจารย์ของเราท่านทำถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

คนเราจะรู้ได้ไงนะ จะรู้ได้ว่าคนนั้นมีศีลหรือไม่มีศีลคืออยู่ด้วยกัน ใกล้ชิดกัน เวลาคนจะมี
ธรรมๆ เวลาถ้าเป็นธรรม เวลาอ้าปากพูดออกมา มันเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรม

นี่เหมือนกัน เราไปอยู่ใกล้ชิดขึ้นมา พอมันใกล้ชิด มันเห็นไง นี่มีศีลมีสัตย์จริงหรือไม่
เวลาแสดงธรรมะ เวลาตอบธรรมะมา มันเป็นเรื่องจริงหรือไม่ พอมันไม่จริงขึ้นมา จิตใจของเรามันก็
แสวงหาที่พึ่งที่ดีกว่า

เขามาที่วัดเรา เขามาประพฤติปฏิบัติ แล้วเขาบอกว่า เขาเห็นว่าเวลาทางไหนที่มัน
ไม่ใช่ทางๆ

เราบอก เป็นทางหรือไม่ใช่ทางนั่นอีกเรื่องหนึ่ง แต่เรื่องที่ว่าเขามีคุณกับเราๆ ใจ มีคุณ
กับเรา

ไฉนก็เหมือนกัน คำถามว่า เวลาถูกควรปฏิบัติบูชา ปฏิบัติบูชาโดยการที่ไปสักการะครูบา
อาจารย์ มันเป็นเรื่องที่เหนือกำลังหรือมันที่ไกล

ไฉนก็เห็นด้วยนะ เราเห็นด้วยอันหนึ่ง เห็นด้วยว่า ถ้าเรามีเวลา เวลาที่เราจะ
ประพฤติปฏิบัติ เวลาที่เราจะมีเวลาที่จะมานั่งภาวนามันก็แสนยากอยู่แล้ว ถ้ามันแสนยากอยู่
แล้ว ถ้าเราภาวนาได้จริง อันนี้เราเห็นสมควร

แต่กิเลสเวลามันหลอกเราไป เวลาจะไปเคารพบูชาอาจารย์ก็เป็นทางที่ไกลมาก เราจะ
ปฏิบัติบูชา เวลาปฏิบัติบูชาไปนั่งจ่อม เลิกแล้ว โอ้ย! ปฏิบัติก็ไม่ได้...คือมันอ้างไปร้อยแปด

ทำสิ่งใดทำให้มันเป็นกิจจะลักษณะ ทำให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาละ ถ้ามันเป็นจริงนะ เรากาวนาจริงๆ นะ เวลาภาวนาจริงๆ อยู่ที่ไหนก็ภาวนาได้ แล้วคนภาวนามันต้องมีหลักเกณฑ์นะ ต้องมีหลักเกณฑ์

คูสิ พระกรรมฐานเวลาจุดธูปไปองค์เดียวเขาอยู่ ๗ วัน ๘ วัน เขาเปลี่ยนที่ไปเรื่อยๆ เพราะมันคุ่นชินใจ แล้วเวลาอยู่คนเดียวมันปฏิบัติได้ตลอดเวลา นี่ก็เหมือนกัน เวลาอยู่คนเดียวที่เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะจริงจังหรือไม่ ถ้าเราจริงจังขึ้นมา เราทำของเรา

ถ้าเป็นการปฏิบัติขานี้ถูกต้อง ถ้าเป็นการปฏิบัติขานี้ สิ่งที่เราระลึกถึงครูบาอาจารย์ถึงบุญคุณของท่าน ถ้าเป็นคนดีนะ เป็นคนดี คนที่จะประพฤติปฏิบัติ คนที่มีน้ำใจ มันกตัญญู กตเวทิตีแน่อนอยู่แล้ว แต่การกตัญญูกตเวทิตี เราจะกตัญญู เราจะตอบสนองครูบาอาจารย์ด้วยอะไร ถ้าด้วยน้ำใจ ปฏิบัติขานี้

ปฏิบัติขานะ เวลาปฏิบัติขานี้ ถ้าจิตใจเราเป็นสมาธิ จิตใจเรามีกำลังขึ้นมา ครูบาอาจารย์เราท่านสาธุด้วย ท่านต้องการอย่างนั้นด้วย ต้องการอย่างนั้นเพราะอะไร ต้องการอย่างนั้นเป็นการยืนยันพระพุทธศาสนา

เวลาพระพุทธศาสนา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มีอยู่จริงหรือไม่ นรกสวรรค์มีอยู่จริงหรือไม่ เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติไปแล้วมันจะเปิดกลางหัวใจเลย นรกสวรรค์มีจริงหรือไม่ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันจะรู้ของมันตามความเป็นจริงอันนั้นนะ นั้นนะ ความป้จจัดตั้งอันนั้นนะ มันมีค่าสำคัญมากกว่านะ คำว่า “มากกว่า”

พูดไปเดี๋ยวจะโดนย้อนศร

มากกว่าตู้พระไตรปิฎกอีก ตู้พระไตรปิฎกเราเปิดมาอ่าน เปิดมาทำความเข้าใจนะ แต่เวลามันเกิดกลางหัวใจขึ้นมา โอ้โฮ! มันชัดเจนแจ่มแจ้งดีกว่าตู้พระไตรปิฎกอีก

ตู้พระไตรปิฎก ตู้พระไตรปิฎกเป็นศาสดาของเรา ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เราจะไปดูถูกดูแคลนหรือไม่ใช่

ดูพระไตรปิฎกมีคุณค่ามาก มีคุณค่า คนที่เปิดดูอ่านแล้ว คนที่มีความเข้าใจลึกซึ้ง
หนาบางอย่างไรอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน มันก็เป็นแค่การศึกษา เป็นทรงจำธรรมวินัยๆ

**เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา พอจิตมันสงบมันรู้มันเห็นของมัน โอ้โฮ! โอ้โฮ! นี่ไง มันมี
คุณค่ามาก เวลาคุณค่ามาก แล้วมันจะเชื่อมตรงกับพระพุทธศาสนา มันจะมันคงใน
พระพุทธศาสนา มันคงมาก มันคงเพราะอะไร มันคงเพราะใจมันเป็นธรรมใจ เพราะใจ
เป็นธรรม**

การปฏิบัติบูชาสำคัญมาก นี่การปฏิบัติบูชา ที่นี้การปฏิบัติบูชา ถ้าเราปฏิบัติแล้ว
เวลาปฏิบัติมันแสนยากนะ มันแสนยากเพราะอะไร เพราะเราเองต้องละความหลง

จะบอกว่าละความชั่ว อะไรดีอะไรชั่ว ยังไม่รู้อะไรดีอะไรชั่วเลยนะ ทั้งๆ ที่อ่าน
พระไตรปิฎกนะ อะไรดีอะไรชั่ว เพราะกุดีหมดนะ กุฎกหมดนะ กุแน่หมดนะ แล้วอะไรดีอะไรชั่ว
ละ มึงจะละอะไร อะไรดีอะไรชั่ว ละอะไร

แต่ถ้าจิตมันสงบเข้าไป สิ่งที่ว่าเราเคยทุกข์เคยยากมา ใ้ที่สำคัญคือเราเคยสงสัยมา
เราเคยสงสัยว่าสิ่งนั้นมีจริงหรือไม่จริง ใ้มันมีหรือไม่มี เวลาจิตมันเป็นขึ้นมามันต้องสงสัยอีก
ใหม่ จิตเราเป็นเอง เรารู้เอง เราเห็นเอง มันจะสงสัยอีกใหม่ ตรงนี้สำคัญที่สุด ถ้าไม่สงสัยแล้ว
เราจะทำอะไรก็ได้เต็มไม้เต็มมือแล้ว

ใ้นี้จะทำนะ กลัวถูกกลัวผิด กลัวไปทุกอย่างเลย

**เวลาคนนะ คนที่ไม่เคยผิดก็คือคนที่ไม่เคยทำอะไรเลย มันจะผิดมันจะถูก เรา
มีสติสัมปชัญญะที่จะตรวจสอบอยู่แล้ว ผิดก็รู้ว่าผิด ถูกก็รู้ว่าถูก สติสัมปชัญญะของเรา
นี้สำคัญ เราดูแลหัวใจของเราเอง เราปฏิบัติเอง**

ถ้าผิด จิตมันเริ่มจะเป็นสมาธิเล็กๆ น้อยๆ อู้ฮู! มันไปรู้ไปเห็นอะไร ตื่นเต้นไปกับมัน...
ใ้ทำอะไร ใ้หนีหายๆ ถ้าถูก ถูกก็ถูกในการฝึกหัดทำสมาธิ ถ้าผิด ผิดก็เียงไปตื่นเต้นกับมันไป
มันมีทั้งถูกและผิด

ถูก หมายความว่า ถ้าเรายังเป็นปุถุชน เรายังไม่เคยปฏิบัติ เราปฏิบัติแล้วไม่ได้แก่นสาร ถ้าเราทำนี่ถูก ถูกเพราะอะไร ถูกเพราะเราทำไง แต่พอทำไปแล้วมันจะถูกมันจะผิด มันจะละเอียดเข้าไปแล้ว นี่มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด

หลวงตาท่านพูดอย่างมาก เมื่อก่อนนะ

“มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด”

นี่ไง เรามีหน้าที่การงาน เราเป็นคนดี นี่มรรคหยาบๆ ทั้งนั้นนะ ละเอียดเข้าไปไม่ได้ หลอก เพราะอะไร เพราะกุยังไม่ได้ทำ เดี่ยวๆไม่ดี แล้วทำอย่างนั้นมันก็เข้ามาไม่ได้ อยู่ตรงนั้นนะ

แต่ถ้ามันละวางสิ่งนั้นขึ้นมา มันละเอียดเข้าไปแล้ว นี่มรรคหยาบๆ วางไว้ มันก็จะเกิดมรรคละเอียด คือความละเอียดลึกซึ้งของเรา

เวลาเราทำหน้าที่การงาน เราอาบเหงื่อต่างน้ำ เราทุกข์เกือบเป็นเกือบตาย หลวงตา ท่านพูดเอง อย่าเพิ่งพูดนะว่าพวกเอ็งทำงานหนัก ท่านบอกเลย ลองมานั่งภาวนาคู่ก่อน นั่งเฉยๆ นี่แหละ สองชั่วโมง สามชั่วโมง มันเจ็บมันปวด มันทุกข์มันร้อน มันหนักหนาสาหัสสักการจึกว่า ที่ว่าหลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดินไง

เวลาพระไปบิณฑบาตไป “อ้าว! พระก็ทำนาสิ คุณคนเขาทำนาสิ ทำไรไถนาเขาทุกข์เขายาก เขาลำบากลำบาก พระนี่เอาเปรียบ ไม่ทำอะไรเลย จะมาบิณฑบาตข้าวเขาไปกิน”

เอ็งลองภาวนาคูสิ เอ็งลองนั่งดูบ้างสิ ชาวไร่ชาวนานี้สบาย มันยังเคลื่อนไหวได้ ปวดเมื่อยมันก็ยังบริหารได้ ใ้่นั่งนี่เกือบเป็นเกือบตาย เกือบเป็นเกือบตายแล้ว พอเวลามันหลายๆ ชั่วโมงเข้าไป เวลาหลวงตาท่านนั่งตลอดรุ่งนะ ท่านเปรียบเทียบเวลามันทุกข์มันยากเหมือนว่าเรานั่งอยู่นี้ แล้วเขาเอาฟืนมาสูมเรา แล้วจุดไฟเผาเราทั้งเป็นนะ

ความปวดนะ ความปวด ความเครียด มันเปรียบประเด็นขนาดนั้นนะ คือเผาตัวเองเลย แต่ไม่ได้เผาจริงนะ มันเผาตัวเราเองด้วยความทรมาน ด้วยตบะมันเผาใจ แต่ท่านก็พุทโธของท่านไปเรื่อย

เวลาสุดท้ายแล้ว เวลาภาวนามันต้องชนะ พวกนั้นนะดับหมดเลย เวลาดับหมด โอ้โฮ! มันแจ่มแจ้งเลย โอ้โฮ! มันสว่างไสว มันมีความสุขของมันมหาศาลเลย แล้วพอมานั่งต่อไป เดียวมันคลายออกมาก็เจอสภาพแบบนี้อีก

ท่านบอกเลยนะ ที่ว่าทำงานแล้วมันทุกข์มันยาก อย่าเพิ่งคุย อย่าเพิ่งพูด

แล้วเวลาบอก พระไม่ทำอะไรเลย

ไอนิ่งเฉยๆ นั้นนะเกือบเป็นเกือบตาย บังคับให้มันนิ่ง บังคับไม่ให้มันลุก บังคับไม่ให้มันขยับ บังคับอยู่นั้นนะ นั้นนะงานอย่างนั้นนะมันแลกลงด้วยชีวิตเลย งานที่เขาทำไรไถนา ขึ้นมามันแลกลงด้วยชีวิตหรือไม่ มันไม่ได้แลกลงด้วยชีวิตหรอก

ไ้อการภาวนาๆ นี่พูดถึงว่า คนถ้าเขาภาวนาตามความเป็นจริงนะ มันมีความรู้สึกอย่างไร มันมีสติปัญญาอย่างนี้ แล้วมันจะไปไหนไหนกับอะไร ไม่เคยไหนไหนกับอะไรทั้งสิ้น

อยู่กับโลกเขาหมุนวนตาบอด เขาไม่รู้เกี่ยวกับเราหรอก เขาก็เห็นสภาพร่างกายนี้ โอ้ย! เข้าขึ้นมาทีสะพายบาตรมาบิณฑบาต ไถนาก็ไม่ไถน ทำสวนก็ไม่ทำสวน เวลาเข้ามาทีจะมาเอาอาหาร นี่ถ้าพูดถึงเวลาคนที่จิตใจเขาคิดเป็นโลก

แต่จิตใจที่คิดเป็นธรรม เขาตั้งแต่ตอนเย็นแล้วแหละ เขาเตรียมหุงหาอาหารไว้ พุ่งนี้เข้าจะใส่บาตร จิตใจเขาเป็นธรรมมาตั้งแต่ทั้งคืนเลย เขานอนทั้งคืนเลย เวลาเข้าขึ้นมาเขาหุงหาอาหารเสร็จแล้ว เวลาเขาจะใส่บาตร เขายกขึ้นจบเหนือศีรษะเขาเลย อธิษฐานเลย เขาอธิษฐานอาราธนาใส่บาตรให้พระไป

เวลาคนที่จิตใจเป็นธรรมก็มี คนที่จิตใจประเสริฐก็มี มันไม่ใช่จิตใจของคนมันจะเหลวไหลไปทั้งหมดหรอก แต่เวลาคนจิตใจที่เหลวไหลเขาคิดไปอย่างหนึ่ง จิตใจของคนที่ตั้งามเขาคิดไปอีกอย่างหนึ่ง

เวลาเราจะปฏิบัติบูชาฯ สิ่งนั้นเราทำให้สำเร็จ ทำให้พร้อมก่อน ถ้าเรามาปฏิบัติบูชาสำคัญกว่า ปฏิบัติบูชานี้เลิศกว่า ปฏิบัติบูชา เพราะไม่ปฏิบัติมันก็ไม่มีโอกาส เวลาปฏิบัติมันมีโอกาสการเข้าถึง เข้าถึงอะไร เข้าถึงหัวใจของตน เข้าถึงหัวใจที่เป็นพุทธะ

หัวใจอยู่กลางอกนี้ เดินไปไหน เดิน ยืน นั่ง นอนอยู่กับเรา อยู่กลางอกนี้แต่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น มันมหัศจรรย์ มันแปลก เฮ้ย! ของอยู่กับเราแต่ไม่รู้ไม่เห็นนะ ต้องให้พระบอก ต้องให้คนอื่นบอก เฮ้ย! ใจมันอยู่นี่ ใจมันอยู่นี่

ใจเราปฏิสนธิจิตในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ นี้กำเนิด ๔ กำเนิดมาเป็นเราของกับเราแท้ๆ ของของเราที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแต่ไม่รู้จัก แล้วค้นหาไม่เจอ

แต่เวลาพระพุทธเจ้ามาชี้หน้า ถ้าเราปฏิบัติบูชาฯ เรามีโอกาสได้รู้ได้เห็น มีโอกาสได้สัมผัส ถ้ามีโอกาสได้สัมผัส นี่สำคัญ

ฉะนั้น

๑. ไม่กล้าปฏิบัติ
๒. ปฏิบัติไปแล้วก็กลัวว่าจะเป็นบ้า
๓. เวลาปฏิบัติไปแล้วมันมีแต่ความสงสัย
๔. กิเลสมันหลอก

ร้อยแปดพันเก้า เวลาปฏิบัติไปแล้วนะ เพราะการปฏิบัติ เวลาได้ทรัพย์มันเป็นอริยทรัพย์ มันไม่ใช่ทรัพย์เป็นข้าวของเงินทองที่โลกเขาแสวงหา ขนาดข้าวของเงินทองที่

แสวงหาซึ่งทุกข์ยังยากกันขนาดนี้ แล้วไปหาของที่ละเอียดลึกซึ้งกว่ามันจะต้องละเอียดรอบคอบมากกว่ากันขนาดไหนมันถึงจะได้เข้าไปได้พบหัวใจของเรา

ทั้งๆ ที่เป็นของเรานี้แหละ แต่การปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่อค้นคว้าหาความจริงขึ้นมาในใจของเรา นี่พูดถึงว่า การปฏิบัติบูชา เราเห็นด้วย

ฉะนั้น สิ่งที่บอกว่า สิ่งที่เขาทำอย่างนี้ถูกหรือไม่

ถ้าถูกมันก็ถูก แต่ที่ว่าเวลากิเลสของเรามันเอามาอ้างก็ได้ เวลามันจะอ้างมันจะแถมะมันก็บอกว่าเราทำอย่างนี้ดีกว่าๆ จนไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย

“จะไปบูชาคุณก็เป็นระยะทางที่ยาวไกล ปฏิบัติบูชาดีกว่า เวลาจะปฏิบัติก็ยังไม่ว่างไฉ่! ปฏิบัติไปแล้วมันยังไม่ถึงเวลา”

ไม่ได้ทั้งสองทางเลย ไม่ได้อะไรสักอย่าง ส่วนใหญ่แล้วกิเลสมันหลอกอย่างนี้

แต่ถ้าเอาทั้งสองอย่าง การเคารพบูชา นั้นมันเป็นความกตัญญูตเวทีของเรา เราเห็นคุณของคนที่เคยชักนำเราเข้ามาสู่พระพุทธศาสนา แล้วถ้าเราจะปฏิบัติบูชา เราก็ปฏิบัติเพื่อหัวใจของเรา เราปฏิบัติเพื่อเข้าถึงสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประเสริฐมาก ยิ่งใหญ่มาก ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตัวเป็นๆ เห็นตถาคต ได้จับต้องและได้เป็นการยืนยันกับเรา เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติภูมิโก จบ

ถาม : เรื่อง “ธาตุรู้กับผู้รู้ ตัวเดียวกันไหมครับ”

กราบนมัสการหลวงพ่อก่อน หลังจากที่ยอมเคยส่งคำถามมาถามหลวงพ่อกัน ๓ ครั้ง โยมก็ได้วางปริยัติและเน้นปฏิบัติ โดยโยมใช้วิธีอานาปานสติ นั่งดูลมที่ปลายจมูก พอนั่งไปสักพักเริ่มรู้สึกลมที่เข้าและออก จากหยาบก็เริ่มเบาลง หายใจโล่งสบาย จับความรู้สึกลมที่ปลายจมูกสงบขึ้น แต่ก็ยังหลุดไปคิดเรื่องอนาคตบ้างอดีตบ้าง โยมจึงใช้สติดึงกลับมาที่ลมปลายจมูก

ตั้งกันไปตั้งกันมา โยมก็เกิดความคิดว่า ความคิดที่คิดมันไม่เที่ยง มันดับไป แล้วตัวที่รู้
ลมปลายจุมุกมันก็ไม่เที่ยง และตัวรู้ลมที่ปลายจุมุกก็เลื่อนลงมากกลางอก แล้วมารู้ลมเข้าออก
แทนที่ปลายจุมุก แต่รู้ลมโดยเห็นเป็นลมเข้าออกในร่างกายทั้งหมด ไม่เข้าออกที่ปลายจุมุก

โยมนั่งดูลมเข้าออก สงบบ้าง เบาบ้าง แต่ก็หลุดไปคิดอีก แต่ก็ค่อยลง และคิดถึงคำ
สอนของหลวงพ่อกว่า หลวงปู่มั่นให้อยู่กับผู้รู้ อยู่กับพุทโธ

โยมจึงตั้งความคิดมาที่กลางอก รู้ลมแทน และคิดว่าความคิดมันไม่เที่ยง มันไม่ใช่ของ
เรา มันเป็นแค่ธาตุ เป็นแค่สังขารขันธ์ สัญญาขันธ์ เวทนาขันธ์ และดึงมารู้ลมแทน

คำถาม

๑. โยมอยากถามหลวงพ่อกว่า ตัวรู้ลมที่ปลายจุมุกกับผู้รู้ลมที่ตรงหน้าอกเป็นตัว
เดียวกันหรือไม่

๒. ที่โยมปฏิบัติ ฌกวิธีหรือยังครับ ถ้าผิดหรือถูก หลวงพ่อช่วยเมตตาชี้แนะด้วยครับ จะ
ทำอย่างไรต่อไปครับ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ คำถามมันก็พัฒนามาจากนี้ จากว่า ถามหลวงพ่อกว่า ๓ ครั้ง พอถามมา
๓ ครั้งแล้ว สิ่งที่เราเรียนปริยัติๆ ก็เลยละวางปริยัติมา แล้วตอนนี้จะเริ่มปฏิบัติ

เวลาปฏิบัติแล้วมันกำหนดลมหายใจเข้าออก ลมหายใจเข้าออก รู้ลมเข้าออกมันเบา
มันบางของมันที่ลมปลายจุมุก ถ้าพอมันรู้ที่ปลายจุมุก แต่มันก็ยังหลุดไปคิดบ้าง แล้วเวลาโยม
รู้อยู่ที่ปลายจุมุก เวลามันตั้งไปตั้งมา มันก็มีความคิดขึ้นมาว่า มันไม่เที่ยง มันดับ มันอะไร

เวลาประพฤติปฏิบัติไปมันจะมีสิ่งนี้แทรกเข้ามา แล้วเวลาแทรกเข้ามาแล้ว ผู้ที่ปฏิบัติ
ใหม่ๆ เวลาเราจะทำความสงบของใจเข้ามา เราตั้งใจว่าจะทำความสงบ เราทำความสงบขึ้นมา
พอจิตมันเริ่มสงบ จิตที่เป็นตัวของตัวเองอยู่บ้าง เวลามันแว็บคิดขึ้นมา เห็นไหม

แต่เดิมเวลาที่ว่า สิ่งที่ว่าความคิดมันไม่เที่ยง มันดับไป สิ่งใดมันก็ไม่เที่ยง ความปลาย
จุมุกมันก็เลื่อนไปเลื่อนมา มันไม่เที่ยง

เวลาเรียนปริยัติมามันก็รู้อยู่แล้วว่ามันไม่เที่ยง พระพุทธเจ้าสอนถึงอนิจจัง ความไม่เที่ยง แล้วถ้าปฏิบัติไปท่านสอนถึงอนัตตา ความเห็นตามความเป็นจริง นี่มันเป็นการศึกษาที่ศึกษามาทั้งนั้นนะ แล้วมันก็ศึกษามาเป็นสัญญาเป็นความจำ เวลามันมานั่งขึ้นมา มันมาพิจารณาของมันไง โห้ย! นั่นก็ไม่เที่ยง นี่ก็ไม่เที่ยง

เราจะบอกว่า เวลาทำอะไรมันสับปลับ มันไม่ทำหน้าที่สิ่งใดให้จริงจังขึ้นมา เวลาเราจะศึกษา สิ่งใดเที่ยงไม่เที่ยง เราก็ศึกษาของเรามาแล้ว ในตำรับตำราเราก็ศึกษามา เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา ตอนนี่เราปฏิบัติขึ้นมา เวลาบอกว่าหลวงพ่อสอนไว้ว่า เวลาหลวงปู่มันท่านสั่งไว้ว่า ให้อยู่กับผู้รู้ อยู่กับพุทโธ

ถ้าให้อยู่กับผู้รู้ อยู่กับพุทโธ เราก็อยู่กับผู้รู้ อยู่กับพุทโธไป ใส้เที่ยงไม่เที่ยง ใส้ที่มันเป็นปัญญาที่มันแว็บมา มันยังไม่ถึงเวลา มันยังไม่ถึงเวลาที่ว่าเราจะฝึกหัดใช้ปัญญา

ถ้าเราจะฝึกหัดใช้ปัญญานะ เวลามันจะยืนยันกันว่า เวลาศึกษาธรรมะ ใส้ที่ว่านู่นไม่เที่ยงนี่ไม่เที่ยง ท่องจำกันมาปากเปียกปากแฉะแล้วมันก็มีอารมณ์อย่างหนึ่ง คือมันรู้โดยการศึกษา รู้โดยภาคปริยัติ

เห็นไหม ความรู้อย่างนั้นนะ ศึกษาท่องจำ สอบนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เวลาสอบแล้วไปเรียนบาลี ไปเรียนธรรม ๑ ประโยค ๒ ประโยค ๓ ประโยค มันเป็นการท่องจำกันมาทั้งสิ้น มันเป็นสัญญาทั้งสิ้น มันเป็นการจำได้หมายรู้ มันก็เป็นผล มีอารมณ์อย่างหนึ่ง

เวลามันปฏิบัติไง เวลาปฏิบัติ หายใจเข้านี่พุท หายใจออกนี่โธ เวลาจิตมันเปลี่ยนแปลงไป เวลาความคิดที่เราเกิดขึ้นมามันก็เหมือนที่เราไปศึกษามานั่นแหละ แต่จิตที่มันสงบกับจิตที่เป็นปกติ ความดูดีมี ความคิดมันแตกต่างกัน คือรสชาติ รสชาติที่ได้สัมผัสมันแตกต่างกัน

รสชาติเวลาสัมผัส รสชาติสัมผัสโดยสัมผัสสำนึกไป โลกีย์ปัญญา สัมผัสด้วยความสัมผัส
สำนึก เราก็สัมผัสของเราอยู่อย่างนี้ เรารู้ไปหมด ธรรมชาติพระพุทธรูปเจ้าพระองค์ใดหมด รสชาติสัมผัส
ก็เป็นแบบนี้

เวลาเราเริ่มฝึกหัดปฏิบัติ จิตมันเป็นอิสระบ้าง มันเป็นตัวของมันเอง ถ้ามันจะรู้จาก
ตัวเองแล้วละ รู้จากการปฏิบัติของตน ไม่ใช่รู้จากสัมผัสสำนึก

เราเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์ไง มีร่างกายและจิตใจ มีความคิดใจ ความรู้สึกนึกคิด
ของเรา ความสัมผัสก็สัมผัสแบบมนุษย์ไง แบบมนุษย์ก็แบบกิเลสไง แบบโลกๆ ใจ

แต่เวลาเราสมาธิ จิตมันเริ่มสงบเข้ามา รสสัมผัสๆ รสสัมผัสมันเป็นอีกรสชาติหนึ่ง
เลย มันก็ตื่นเต็นๆ นี่ก็กิเลสอีกนะ นี่มรรคหยาบ มรรคละเอียด เวลามันรู้สึกตื่นเต็นขึ้นไปแล้วมัน
ก็แปลกใจแล้ว

ที่นี้แปลกใจ เราบอก มันยังไม่ถึงเวลา เวลาของเราตอนนี้ เวลาของเราจะเอาทำความ
สงบของใจเข้ามา เราก็อยู่กับพุทธรูปของเราไปเรื่อย แต่มันเป็นปัจจุบันใจ ปัจจุบันที่เราจะคิดอย่างไร
เราจะทำอย่างไร ถ้าเราไม่มีประสบการณ์มันก็ดูไกลอยู่อย่างนี้ นี่เวลาปฏิบัติใหม่ๆ มันแบบนี้

ถ้ามันเป็นแบบนี้ เวลามันจะเป็นสิ่งใดไป เราไม่ไปกับมัน ถ้าเราไม่ไปกับมัน แต่เวลา
เราพุทธรูปหรืออานาปานสติ เวลาไปแล้วมันจิตมันซัด เวลาไปแล้วมันไม่ก้าวหน้า ตอนนั้นเราก็
เป็นอุบาย

คำว่า “อุบาย” คือเปลี่ยนวิธีการไง เปลี่ยนการกระทำบ้าง ถ้ามันเปลี่ยนการกระทำบ้าง
เพื่อให้มันสดชื่น เพื่อให้มันสดๆ ร้อนๆ เพื่อไม่ให้มันเครียด ไม่ให้มันแบบว่ากดดันตัวเอง นี่เวลา
ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติไปมันจะเป็นอย่างนั้น

ฉะนั้น เวลาเราจะทำสมาธิคือสมาธิ เว้นไว้แต่เวลาของคนนะ คนที่หายใจเข้านึกพุท
หายใจออกนึกโธ อานาปานสติ ส่วนใหญ่แล้วโดยความเห็นของเราเอง มันต้องเป็นสังฆาจริต
สังฆาจริตคือความเชื่อมั่น มันมีความเชื่อมั่น มีการกระทำของเรา

พุทธจิต จิตของคนมันแตกต่างกันอย่างนี้ นี่พันธุกรรมของจิต เวลาพุทธจิตมันจะ คัดค้านเลย แล้วเวลาจะพุทโธ จิตได้สำนึกมันจะต่อต้านแล้ว “มันจิตซี้ด มันไม่ได้ใช้ปัญญา มัน ไม่มีเหตุมีผล เราเป็นนักวิทยาศาสตร์ โธษ! เราชูเหตุรู้ผลทั้งหมดนะ จะโง่ๆ อย่างนี้ไม่ได้”

มันคิดว่าโง่ๆ นั่นนะมันทำของมันไม่ได้หรอก ถ้าอย่างนี้แล้วมันอยากอวดฉลาด มันอยากอวดฉลาด มันอยากคิด เพราะใช้ปัญญาอบรมสมาธิ

ปัญญาอบรมสมาธิ หลวงตาท่านบอกว่า เหมือนต้นไม้ต้นหนึ่ง เราก็ตัดกิ่งก้านสาขา ของมันทั้งหมด ตัดลงมาเรื่อยๆ มาถึงโคนต้น เวลาถึงโคนต้น เราฟันโคนต้นแล้วล้มมันไป มันก็ เป็นสมาธิ

แต่เวลาถ้าเป็นหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ มันเหมือนต้นไม้ทั้งต้น เราตัดที่โคน ต้น เวลาต้นไม้ล้มล้มนะ ต้นไม้เวลาโคนมันขาดมันจะล้มฟาดเลยละ ตี๋ม!

พุทโธๆ หรือว่าลมหายใจเข้าออก เวลาจิตเป็นสมาธิ ใสโฮ! บางทีถ้ามันจะดิ่งลงอย่างนี้ เวลาพุทโธๆ มันจะละเอียดยิ่งขึ้นๆ บางทีมันวูบๆ กลัวเลย นั่นนะต้นไม้มันจะล้ม รสชาติมัน แตกต่างกัน

แม้แต่ทำสมาธิโง่ โง่ อจินไตย ๔ ฅนเป็นอจินไตย สมาธิ ความว่าง ความจะเป็นไป นี่ เป็นอจินไตย คำว่า “อจินไตย” หมายความว่า จิตของคนไม่เหมือนกัน การกระทำของคนไม่ เหมือนกัน

เวลามันกระทำแล้วต่างคนต่างหันหน้าเข้าหากันนะ แล้วก็ปรึกษากัน ใต้นั้นเป็นใต้นี้ ใต้นี้เป็นใต้นั้น สับสนปนเปไปหมดเลย แล้วทำอะไรไม่ได้เลย เพราะมันเปราะไปหมดไป แต่เวลาใคร ทำอย่างไรก็ทำแบบนั้นนะ

แล้วเวลานั่งสนทนาธรรมกัน ใครจะเป็นอย่างไร สาธุๆ เป็นของเขา แต่ของเราจะทำ แบบนี้ ไม่ใช่ว่าจะไปตามเลียนแบบใคร มันเป็นไปได้ นี่พูดถึงว่า เริ่มต้นทำสมาธิ

ฉะนั้น ย้อนมาที่คำถาม คำถามเขาว่า “๑. โยมอยากถามหลวงพ่อกว่า ตัวที่รู้ลมกับตัวที่รู้
ปลายจมูกตรงกลางหน้าอก เป็นตัวเดียวกันหรือไม่”

มันก็มาจากความรู้สึกอันเดียวกันทั้งสิ้น มาจากใจ คนมีชีวิต เวลาจิตตภาวนาๆ เริ่มต้น
ที่จิตตภาวนา เริ่มต้นจากเราเป็นปุถุชนคนหนา เป็นประชากรโลก เป็นมนุษย์ที่เกิดมาในโลกนี้
เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ โลกนอก โลกใน นี่เราอยู่กับโลก แต่เวลาจริงๆ แล้วโลกทัศน์จริงๆ
แล้วพุทธะ นั่นคือโลกของเรา เราจะเข้าสู่จุดนั้น

ถ้าเราเข้าสู่จุดนั้น เห็นใหม่ เวลาเราเข้าไป เวลามันแบบว่า ความรู้สึกอันนั้นมาจากไหน
มันก็มาจากจิตทั้งหมด ความรู้สึกมาจากใจ ถ้าความรู้สึกมาจากใจ เห็นใหม่

เพียงแต่ว่า ใจลมรู้ที่ปลายจมูกกับใจลมรู้ที่กลางหน้าอก มันตัวเดียวกันหรือไม่

มันเป็นตัวเดียวกันทั้งสิ้น แต่มันหยาบมันละเอียด เวลามันหยาบมันละเอียดขึ้นมา
เวลาอยู่ที่ปลายจมูก แล้วเวลาเลื่อนเข้าเลื่อนออก มันมีวิธีการปฏิบัติอันหนึ่ง หายใจเข้า ตามลม
หายใจเข้าไปถึงกลางสะดือ เวลาลมหายใจออกก็จากกลางสะดือมาปลายจมูก

หลวงตาเวลาท่านปฏิบัตินะ ท่านบอกว่า เวลาเราจะกำหนดลมหายใจ ให้อยู่ที่ปลาย
จมูก

คำว่า “อยู่ที่ปลายจมูก” เพราะเวลาเราจะปฏิบัติมันต้องเป็นแบบว่าสิ่งที่ชัดเจน สิ่ง
จับต้อง เป็นวัตถุที่จับต้องได้ง่าย เวลาลมกระทบที่ปลายจมูกมันมีอาการอุ่นๆ มันมีความรู้สึก นี่
จับตรงนั้น

แล้วเวลาถ้ามันเลื่อนลงไป เลื่อนลงไปก็เหมือนกับจิตที่ว่ามันรับรู้ที่ปลายจมูกใช่ไหม
เวลามันจะเคลื่อนลงไปก็ท้องใช่ไหม มันก็ทิ้งปากประตู ใจคนที่เข้ามาลัดของมันเข้ามาได้

แต่ถ้าเราอยู่ที่ปลายจมูก ใครเข้าก็รู้ ใครออกก็รู้ ไม่ต้องตามไปตามมา ตามไปตามมา
มันเคลื่อนไปเคลื่อนมาเวลาทำนะ

แต่ของเขา เขาไม่เคยนอนเลยนะ จากปลายจมูก ตามความรู้สึกเข้าไปสู่กระบังลม เข้าไปสู่ท้อง เวลาออกก็ตามรู้ ลมสั้นก็ให้รู้ว่าสั้น ลมยาวก็ให้รู้ว่ายาว

แหม! พิธีกรรมมันเยอะเหลือเกิน เวลาพิธีกรรม พิธีกรรมมันจะทำให้เหนื่อยหลับไป พิธีกรรมนั้นนะ

แต่ถ้าเราอยู่ที่ปลายจมูกนั้นนะ ไม่ต้องพิธีกรรมมาก กูจะเฝ้าหน้าบ้านนี้ แหกมาก็รู้ ขโมยมาก็รู้ เจ้าของบ้านมาจะได้เราออกก็รู้ คนที่จะมาเผาบ้านก็รู้ รู้แล้วแก้ไขได้ อย่างไรก็ตาม อยู่ที่นั่นแหละ อยู่ที่ปลายจมูก ง่ายๆ

แต่ของเรามีวิธีการเยอะ มันเวียนมาเยอะไป จะเอาทางนั้น จะเอาทางนี้นะ

เราอยู่ที่ปลายจมูกแล้วกำหนดอยู่เฉยๆ อย่างนั้น แล้วไม่ต้องคาดไม่ต้องหมายว่ามันจะเป็นสมาธิหรือมันจะไม่เป็นสมาธิ มันจะดีหรือมันจะไม่ดี เฝ้าที่ปลายจมูกไว้ แล้วจะรู้ของมันเอง ถ้ารู้ของมันเอง รู้ของมันเองโดยสัมผัส จิตสัมผัส จิตที่มันเป็น จิตสัมผัส

คำว่า “จิตสัมผัส” รสชาติอาหาร อาหารสิ่งนี้เลอค่ามาก รสชาติมาก ได้สี่ดาวห้าดาว แต่กินทุกวันๆ กินทุกวันเลย เดียวมันก็ไม่อร่อยหรอก

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่า จิตมันจะตั้งขนาดไหนนะ เรารู้นะ ไม่ต้องไปคาดหมาย เวลาคาดหมาย ความจริงจิตมันดีอยู่แล้ว แต่เราคาดหมายว่ามันควรจะดีกว่านี้ไง มันก็เลยกลายเป็นความทุกข์ ทั้งๆ ที่มันดีอยู่แล้ว มึงก็ทำให้จิตเป็นทุกข์ของมึงเองโดยคาดหมายไปร้อยแปดไป

เราไม่ต้องไปคาดไปหมายอะไรทั้งสิ้น เรามีหน้าที่ของเรา ตั้งสติไว้ ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก พุทโธของเราไปเรื่อยๆ

แล้วองค์ของสมาธิ วิตก วิจาร เวลาถ้ากำหนดพุทโธได้ วิตกขึ้นมา เราชัดเจนของเรามันพุทกับโธเป็นวิจาร วิตก วิจาร เรามีสติสัมปชัญญะดูแลรักษาของเรา เวลามันละเอียดขึ้นมา มันจะเกิดปีติ เกิดความสุข เกิดปีติ เกิดความสุข เกิดเอกัคคตารมณ จิตตั้งมั่น นี่องค์ของสมาธิ นี่มันละเอียดเข้าไปเป็นขั้นๆ นะ

บางคนบอก “โธ่! มันเกิดปีติๆ” แล้วพอปีติมันเข้าไปสุขแล้ว “เดี๋ยวนี้ปีติไม่มีเลย เดี่ยวนี้ภาวนาไม่ดีเลย”

โธ่โธ่! กุลละปวดหัว

มันเป็นคุณสมบัติที่มันจะละเอียดเข้าไปๆ ละเอียดเข้าไปแล้วมันจะมีกำลังของมัน แล้วถ้ามีกำลัง มันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้หรือไม่ มันฝึกหัดใช้ปัญญาได้หรือไม่ ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาขึ้นมา มันจะรู้เลย อ้อ! ภาวนามยปัญญาเป็นอย่างนี้เอง เป็นอย่างนี้เอง ถ้าเราทำของเราเอง เราทำได้ขึ้นมา มันเป็นอย่างนี้เอง

ชื่อมันมีอยู่ในพระไตรปิฎกหมดแหละ ในพระไตรปิฎกบอกขั้นตอน บอกทุกอย่างไว้หมดเลย ใ้เราก็ก็นไปเอา เหมือนอู่ซ่อมรถมันเอาอะไหล่มาใส่ เอาอะไหล่มาประกอบเป็นรถไถ นี่ก็เหมือนกัน ใ้หนุนเป็นไ้นี้ ไ้นี้เป็นไ้นั้น แต่ไม่ใช่สักอันหนึ่ง

แต่เวลาเราเป็นขึ้นมา รถของเราออกจากสายพานเลย ใ้โธ่! รุ่นนี้ใหม่เอี่ยม แล้วเวลาเข้าไปมีทุกอย่างพร้อม มีล้อ มีตัวถัง มีเครื่องยนต์ มีเบรก มีน้ำมัน มีน้ำ พร้อมหมดเลย ก็อยู่ในพระไตรปิฎกไป แต่มันเป็นกับเรากลางหัวใจ เวลามันเป็นแล้วไปอ่านพระไตรปิฎก ใ้โธ่! ใ้โธ่! เลย

นั่นพูดถึงว่า “ผู้รู้ที่ปลายจมูก ผู้รู้ที่กลางหัวอก เป็นอันเดียวกันหรือไม่”

มันเป็นผู้รู้ ผู้รู้คือสิ่งมีชีวิต ผู้รู้คือธาตุรู้ มันเป็นธาตุรู้ของเรา เป็นจิตของเรา มาจากที่นั่น

แต่ที่ว่า “เวลาปลายจมูกมันหยาบกว่า เวลามันมากกลางหัวอกมันจะละเอียดกว่า”

แต่ไม่ใช่หรอก ถ้าจิตที่มันสัมผัสมันพอใจ มันก็ว่าละเอียด จิตที่มันสัมผัสแล้วมันไม่พอใจ มันก็ว่าหยาบ มันอยู่ที่หยาบละเอียด มันอยู่ที่คุณสมบัติของจิตที่มันละเอียดหรือหยาบ

ฉะนั้น “ผู้รู้ที่ปลายจมูกและผู้รู้ที่กลางหัวอก นั่นเป็นตัวเดียวกันหรือเปล่า”

มันมาจากจิตเหมือนกันหมด แต่หยาบละเอียดแตกต่างกัน นี่ข้อที่ ๑.

“๒. ที่โยมปฏิบัติ ฎกวิธีหรือยังครับ ถ้าผิดหรือถูก ขอหลวงพ่ช่วยเมตตาชี้แนะด้วยครับว่าควรทำอย่างไรต่อไป”

ถ้าควรทำอย่างไรต่อไปนะ เราตั้งสติแล้วฝึกหัดของเรา การฝึกหัดของเรา การทำต่อเนื่องๆ การทำต่อเนื่องเหมือนนักกีฬา นักกีฬาที่เขาต้องการความฟิต เขาพยายามรักษาร่างกายของเขา แล้วเวลาถ้าเขารักษาได้มันก็มีความสุขสมบูรณ์ตลอดไป แต่ถ้าเขาไม่รักษาของเขา นะ เวลาร่างกายเขาเสื่อมโทรม เขาต้องมาเริ่มต้นกันใหม่

หัวใจก็เหมือนกัน ถ้าเราทำของเราต่อเนื่อง เราปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่าไปเครียดว่าเราจะต้องได้ขั้นนั้นขั้นนี้ จะได้แบบโลกเขา...ไม่ต้อง

เราปฏิบัติเพื่อความอุดมสมบูรณ์ เพื่อใจเราแข็งแรง เพื่อให้เราเป็นชาวพุทธ ปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเกิดสติเกิดปัญญาของเรา เป็นศาสนทายาท เป็นธรรมทายาท ธรรมทายาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดจากปัจจัยตัดตั้ง สันติภูมิจุโก เกิดจากความจริงกลางหัวใจของเรา

ไม่ใช่เกิดจากสังคมายกย่อง ไม่ใช่เกิดจากใครเชิดชูบูชา ไม่ใช่ทั้งสิ้น เราปฏิบัติเพื่อเหตุนี้แล้วไม่เครียด เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราไม่ปฏิบัติเราก็ทุกข์เราก็ยากขนาดนี้อยู่แล้ว ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา เรามีโอกาสขึ้นมา มีโอกาสที่เราชำระกิเลสของเรา แล้วเราชำระกิเลสของเรา เราเห็นของเราตามความเป็นจริง ทำไม่จะพูดไม่ได้

หลวงตาพูดประจำ “ถามให้จนสักทีนะ” หลวงตาเวลาท่านพูดนะ ที่บ้านตาด เวลาท่านพูดเรื่องนี้ท่านบอกว่า ให้ใครก็ได้ถามให้ท่านจนสักทีเรื่องปฏิบัตินี้ ขอให้ถามให้จน

ถ้ามันเป็นความจริงมันจะจนไปไหน มันถึงที่สุดแห่งทุกข์ นี่ไง เวลาปฏิบัติบูชา แล้วมันไปกลัวอะไร เวลาปฏิบัติไปไม่ต้องไปกลัว พรหมจรรย์เพื่อพรหมจรรย์ ปฏิบัติเพื่อคุณธรรมแล้วมันจบ

ถ้าปฏิบัติแล้วเพื่อคนนั้นยอมรับ ให้คนนั้นเชื่อถือ แล้วจะไปโต้แย้งกับคนนั้น มันมีปมในใจอยู่กับคนนี้จะไปแก้

เออ! เพราะเขามีทิวทัศน์มานะ เขามีมุมมองของเขา แล้วเราจะพูดธรรมะให้เข้ากับ
มุมมองของเขาหรือ

**เราต้องพูดธรรมะเข้าสู่ธรรมะสิ เราต้องพูดสัจจะความจริงเข้าสู่สัจจะความจริง
สิ เราต้องพูดสัจจะความจริงเข้าสู่มรรค เข้าสู่ศีล เข้าสู่สมาธิ เข้าสู่ปัญญา นั้น**

อ้าว! ความจริงมันอยู่ที่นี้ ความจริงมันอยู่ที่มรรค

ไม่ใช่ความจริงอยู่ที่อารมณ์ของคน ไม่ใช่ความจริงอยู่ที่คนพอใจ มันไม่ใช่ ถ้าพูดเพื่อคน
พอใจ เพื่ออารมณ์ของเขานะ มึงตาย มันก็เหมือนกับรัฐบาลเอาใจประชาชน แล้วมีใครพอใจบ้าง
ทุกคนรุมกันด่ารัฐบาลหมดเลย เพราะไม่มีใครได้ตั้งใจสักคน

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติเพื่อคนนั้นคนนี้...จบ ตายเปล่า

ปฏิบัติเข้าสู่มรรค

รัฐบาลมีหน้าที่เฉลี่ยสุขเฉลี่ยทุกข์กับประชาชน ประชาชนที่ไหนมันสมบูรณ์ที่ไหน เรา
เฉลี่ยกัน เราจูนเจือต่อกันเพื่อให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข นั่นหน้าที่ของรัฐบาล

แต่นี้เราประพฤติปฏิบัติบูชา เราจะฆ่ากิเลส เราจะทำความจริงของเราขึ้นมา เราไม่ใช่
รัฐบาล เราเป็นตัวตนของเรา เราจะทำเพื่อคุณงามความดีของเรา เราจะไปแคร์กับความรู้สึกของ
ใคร

โธ้ย! ปวดหัวๆ

มืออยู่อย่างเดียวเท่านั้นนะ เราอยู่กับครูบาอาจารย์ เวลาครูบาอาจารย์เทศนาว่าการ
มันจริงหรือเปล่า เราทำแล้วมันเป็นอย่างนั้นหรือเปล่า จริงหรือเปล่า วิตกกังวลก็แค่นี้ วิตกกังวล
ว่าเราทำแล้วมันจะถูกหรือผิด จริงหรือเท็จ ถ้าวิตกก็วิตกแค่นี้

แต่ถ้าทำแล้วจะให้คนเคารพบูชายกย่องสรรเสริญ...

พรหมจรรย์เพื่อใคร

พระพุทธเจ้าสอนประจำ **พรหมจรรย์เพื่อพรหมจรรย์** พรหมจรรย์เพื่อความจริงในพรหมจรรย์นั้น พรหมจรรย์เพื่อเข้าสู่มรรคนั้น เราปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่อให้สัจจะความจริงในใจของเราไม่ต้องแคร์ใครทั้งสิ้น

แต่เวลาถามเราว่าถูกหรือไม่ ถูกหรือผิด

มันมีหยาบมีละเอียด ถ้าหยาบๆ ถูก หยาบๆ ถูก หมายความว่า ชาวพุทธทุกคนถ้าตั้งใจภาวนาแล้วได้นั่งลงหายใจเข้านึ่กพุท หายใจออกนึ่กโธ นึ่ถูกหมดเลย

เพราะว่ามันไม่ปฏิบัตินะผิด เพราะมันไม่ได้ทำ พอมันปฏิบัตินี้ถูก ถูกของขั้นปฏิบัติไง แต่พอทำไปแล้วกิเลสเรามันหลอกแล้ว นึ่มันละเอียดเข้าไป

ถ้ากิเลสเราหลอก เราซื้อสัตย์กับธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิธีการหายใจเข้านึ่กพุท หายใจออกนึ่กโธ ใช้สติสัมปชัญญะขึ้นมา พยายามคุมครองดูแลใจของเราให้มันละเอียดเข้ามาๆ นึ่นะถ้ามันละเอียดเข้าไป

ถ้าพูดถึงเริ่มต้นนี่ถูกหรือผิด

ถูกหมดเลย แต่เวลาปฏิบัติไปมีจณาหรือสัมมา ถูกหรือผิด ถ้ามีจณาก็ผิด ถ้าสัมมาก็ถูก ถ้ามีจณาก็กิเลสมันหลอกไป เทียบนู่นเทียบนี่ ไปรู้ไปเห็น นึ่มีจณาหมดเลย

สัมมา สัมมาคือปลดปล่อย ปลดให้ตัวเองปล่อยวาง วางหมด นึ่นถูก ถูกคือสัจจะ คือความจริง คือธาตุรู้ แต่ถ้าออกรู้ ผิดหมดเลย จิตส่งออก

จิตส่งออกทั้งหมดเป็นสมุทัย ผลของสมุทัยเป็นทุกข์ จิตเห็นจิตเป็นมรรค

จิตเห็นจิตเป็นมรรค ถ้าจิตมันเข้าสงบในตัวมันเอง มันเป็นตัวมันเอง มันเป็นมรรค นึ่จิตเห็นจิตเป็นมรรค

ความรู้ที่เกิดจากจิตนั้นเป็นนิโรธ นึ่ความจริงมันอยู่ที่นี้ ความจริงการปฏิบัติ ปฏิบัติอย่างนี้ ปฏิบัติชื่อตรงกับธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นึ่ถึงวิธีที่ถูกต้อง

ฉะนั้น เราปฏิบัติแล้วก็ขอให้ทำต่อเนื่องกันไป แล้วถ้าผิดถูกอย่างไรแล้วเราค่อยแก้ไข เป็นขั้นเป็นตอนไป

เพราะบอกว่า นี่เขาเพิ่งวางปริยัติ จะมาฝึกหัดปฏิบัติ เวลาปฏิบัติแล้วมีอาการอย่างนี้

เวลาปฏิบัติไปเป็นปีจัตตัง เป็นสันทิฏฐิโก มันต้องมีอาการสุขหรือทุกข์ ถูกหรือผิด จริงหรือเท็จ แล้วเราก็แก้ไขของเรา ปฏิบัติของเราต่อเนื่องไปให้เข้าสู่มรรคผลเพื่อเป็นชาวพุทธที่แท้จริง เอวัง